

ljali porušeni most, je šel k njim ter med nje razdelil denarna darila, kakor tudi med bolgarske vojske. Ujetniki so, ganjeni vsled te dobrohotnosti, kralja živahno pozdravljali.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Položaj na ruskem bojišču.

Vojni položaj Avstrije in Nemčije je sedaj izboren. Na izhodu je naša armada zasedla sedaj črto, ki je tako ugodna, da ugodnejša niti biti ne more. Rusi še imajo vedno dovolj ljudi, a v izobilju tudi ne več. Vojaška vrednost ruskega človeškega materiala je mnogo manjša, kakor vrednost ruskega vojaka ob začetku vojske. Radi tega je seveda sleparstvo, ako četverospornostno časopisje piše o razprstitvi novih ruskih armad. Reklo se n. pr. je, da se v Oděsi zbira nova armada. V resnici pa je dotično moštvo samo manjvredna državna bramba in tako neizveščano ter za vojsko nesposobno blago. Z rezervami, katere sedaj Rusi vplakujejo, zamorejo napolniti samo maloštevilne polke, a o novih armadah niti ne more biti nobenega govora. Pomanjkanje častnikov pa je v Rusiji tako veliko, da so zdaj mladi dijaki nastavljeni kot poveljujoči častniki. Streliva pa ima ruska armada sedaj zopet dovolj. Japonska pošilja v Rusijo ogromne množine vsakovrstnega streliva. V velikih bojih v juliju in avgustu je Rusom res šla slaba za strelivo, a to je le slab izgovor za Ruse, ako hočejo s tem zagovarjati svoje poraze. Na zelo važnih, odločilnih delih bojne črte so imeli in imajo Rusi vedno dovolj streliva. V trdnjavi Kovno so naši našli cele gore dobrega streliva in ravno ta trdnjava je pokazala, da so ruskih porazov krivi drugi vzroki, a ne pomanjkanje streliva. Kovno je bilo že po naravni legi ena najmočnejših ruskih trdnjav. Ako armada že tako postojanko prepusti sovražniku, potem je jasno, da so razmere v armadi že gnile in da takšna armada ni sposobna za kake večje čine. Zdi se, da se tudi v zadnjem času stanje ruske armade v tem oziru ni nič izboljšalo, ampak da je ostalo na isti nizki stopinji kot prej. Mnogi ruski vojaki, ki jih naši vjamejo, padejo našim okrog vratu, in se jim s solznimi očmi zahvaljujejo, da so jih ujeli, da se tako rešijo neljubega vojevanja.

Zito iz Rumunije.

Iz Bukarešte se dne 3. decembra poroča, da je Rumunija prodala Avstriji in Nemčiji 50.000 železnih vagonov žita, ki se razdeli tako: 20.000 železnih vagonov pšenice, 10.000 vagonov koruze, 7500 vagonov ječmena, 5000 vagonov ovsa, 2500 vagonov graha in 5000 vagonov fižola.

Nazadovanje novih vinogradov.

(Fr. Gombač.)

Ni ravno vesel pojav, če se mora govoriti o nazadovanju vinogradov sedaj, ko bi se moralo pisati le o napredku našega vinogradništva. Z današnjim spisom nimam sicer namena preplašiti vinogradnike s kako novotarijo, marveč jih hočem opozoriti samo na neke napake, ki so postale ponekod že precej splošne in bodo z leti imele bolj ali manj slabe posledice in utegnejo sedanje, dobre vinograde spraviti v nekdajši slabi stan.

Kar se tiče ohranitve lepih vinogradov, obstoji velika napaka že v tem, da se trtami premalo gnoji, in se preveč z rodnim lesom obklada; a še večja v tem, da se med vrstami izostale ali izumrle cepljene trte kar enostavno nadomeščajo z grobanjem domače trte. Ker pa v slabo obdelovanem vinogradu mnogo trt pogine, se lahko pripeti, da se na ta način v nekoliko letih več kakor polovica z domačo trto nadomesti. V takem slučaju seveda ne izostanejo zle posledice, kajti ne glede na dejstvo, da postane rast v takem vinogradu različna in da so necepljene trte boleznim bolj podvržene kakor cepljene, se v takih vinogradih prav lahko zopet naseli trtna uš. Poslednja še ni izumrla, kakor nekateri sodijo, marveč se še vedno v obilici nahaja, zlasti poleti na listju ameriških trt. Zato je pravočasna opreznost velike vrednosti, kajti če se zopet naseli trtna uš, ne preostane drugega, kakor da ves vinograd nazovno zrigolamo, in ga nanovo z ameriški trtami zasadiamo. Sicer bi bilo to delo pri nekaterih, svoj čas slabo napravljanih in z bolj malovrednimi trtami zasajenih vinogradih še dobro, toda pomisliti je treba na splošno in da stane tako delo dandanes najmanj še enkrat toliko, kolikor pred 15 ali 20 leti.

Za to naj se domače trte nikar ne grobajo, a marveč vse izostale s cepljenimi ameriški trtami nadomestijo in naj se vinograd vedno po možnosti dobro gnoji, da trte prezgodaj ne opešajo, kajti, kadar prične vinograd vsled slabega obdelovanja in vsled premalo hrane pešati, ga je težavno zopet lepo spraviti v dober stan.

Priznavam, da je težko vzgojiti med stare trte vsajene cepljenke, ker jih stare duše, toda skušati

se mora na vse mogoče načine, da se tudi to doseže. Najbolje se to doseže na ta način, da se pusti pri sosedni že cepljeni trti eden iz ameriške podloge nastal poganek ter se naslednje leto v primerni višini (1–1½ m) na zeleno cepi ter se jeseni ali spomladi na izpraznjeno mesto pogroba in sicer tako, da pride ves ameriški les razmeroma globoko v zemljo, do čim mora ostati cepljeno mesto tik zemlje ali še nekoliko višje. Tudi se tako pogrobana trta še ne odreže od matrne podloge, marveč se pusti še 1–2 leti z njo zrastle, zato da jo deloma tudi materna trta še redi. Taka grobanica bujnejše rase ter hitro napravi močne svoje korenine. Kladar se to doseže in vidi, da je že tako krepka, da je druge trte ne morejo več zadušiti, potem se loči, t. j. odreže od matere, zato da poslednja preveč ne ošibi. Na ta način z materjo v zvezi ostala grobanica tudi takoj rodi; a priporočljivo pa ni, prvi dve leti pustiti ji sad, ker zastane v rasti.

Če pa nobena sosednjih trt ne požene poleti iz podloge, potem se mora to umetno doseči in sicer na ta način, da se spomladi odkopljejo sosednje trte do prvega člena podlage ter se tako odgrnjene puste, dokler ne prične ta ali ona poganjati iz tega člena.

Vojakom

na bojišču primanjkuje berila.
Matere, sestre naročite svojim
možem, sinovom in bratom
„Stražo“ in „Slovenski Gospodar“.

„Straža“

stane za 3 mesce 2 K 50 v.

„Slovenski Gospodar“

stane za 3 mesce 1 K.

Vpošljite naročnino in natančni vojno-poštni naslov.

Razne novice.

* **Vojni vikar v Mariboru.** Mil. škof Emerik Bjelik, c. in kr. apostolski vojni vikar, se je dne 5. in 6. decembra t. l. mudil v Mariboru in je bil gost našega prevzvišenega nadpastirja. Pri tej priložnosti je obiskal ranjene vojske v šternalskih vojaških barakah.

* **Novi vojni kurat.** Cesar je imenoval č. g. Janca Mlakar, vpok. župnika tržaške škofije na Hajdinu za vojnega kurata in je dodeljen k domobranskemu polku št. 26.

* **Nadvojvoda osebno pripel obmejnemu Slovincu odlikovanje na prsa.** Ob priliki, ko je nadvojvoda Jožef obiskal na fronti naš junaški slovensko-štajerski domobranski pešpolk št. 26, je bil i med drugimi slovenskimi junaki odlikovan narednik Bogomir Hauptman od XII. poljske stotnije. Sam nadvojvoda mu je pripel veliko srebrno hrabrostno kolajno in ga pohvalil. Ob enem je bil Hauptman povišan v štabnega narednika. Odlikovanec, ki ima sedaj srebrni kolajni I. in II. vrste ter še bronasto, je doma od St. Ilje v Slov. gor. in je zaveden Slovenec. Slava našim junakom!

* **Slava Slovincem!** Jernej Topolnik, vojak avstrijskega zrakoplovnega oddelka na italijanskem bojišču, doma iz Trbovelj, piše svoji materi: Dne 28. novembra je prišel v naš tabor nemški general Werner kot gost našega poveljnika. Popoldne smo se mu predstavili. Ko je prišel k meni, me je vprašal, odkod sem doma. Rekel sem, da s Spodnjega Štajerja. „Torej ste Slovenec?“ „Da, Visokost!“ „Lepo, lepo! Celo v Berlinu sem slišal govoriti o izrednih junaš-

kih činih slovenskih vojakov! Bravo, bravo, dečko!“ Veste, mati, ko sem slišal to pohvalo, mi je srce nekako burno utripalo. Bil sem vesel, da celo Nemci iz Nemčije upoštevajo naše junaštvo. Zvečer mi je naš g. stotnik izročil dvajsetkronski bankovec kot darilo nemškega generala.

* **Do Jurjevega bomo čakali.** Fantje našega junaškega slovensko-štajerskega pešpolka nam pišejo: Marsikateri od nas je tako zdelan od dolgotrajnih krvavih bojov, da bi bil oddih skrajno že potreben. Mnogi bi tudi dobili dopust, če bi prosil zanj. A mi slovenski fantje še sedaj ne gremo. Lah se nima vseh reber potrtih. Mi raje čakamo, ko bo zima minila in bodo spomladne cvetke duhtele. Tedaj pridemo zmagoslavni slovenski junaki domov k svojim dragim. Sedaj bi morali biti doma za pečko, to pa za junaka ni! Zatorej čakamo raje do Jurjevega, ko se že lahko pod drevesom spi. Najlepše pozdrave! — Ivan Šepetanc, Anton Kralj iz Noričkega Vrha in Ignac Cizerl od Sv. Urbana.

* **Pismo slovenskim fantom in možem.** Posavska mladenka iz rajhenburške župnije piše slovenskim fantom in možem: Da ne boste mislili slovenski fantje, da slovenska, posebno pa posavska dekleta, spimo doma, hočemo danes odgovoriti na vaše pismo, ki ste ga pisali v „Slovenskem Gospodarju“ nam dekletam in ženam. Pisali ste, da naj pridno pletemo rokavice in nogavice, da ne pridete brez nohtov domov. Kakor se vi, dragi slovenski fantje hrabro berite za domovino, tako pa tudi me slovenska dekleta z velikim veseljem opravljamo vsa, še tako težka dela doma. Nikakor pa dragi fantje in možje ne mislite, da bomo sedaj po zimi brez vsakega dela pri topli peči, nikakor ne. Skrbele bomo, da bomo imele dovolj klobasice ta čas, ko se vrnete v prekrasno domovino. Dragi fantje in možje! Mislite smo pač, da se boste pred zimo vrnili domov, da nam ne bo treba letos pletati rokavic in nogavic. Ker pa vrnitev še žal ni mogoča, vam pa tudi pravih rokavic in nogavic in nogavice; pa še kakšna avbica bi se prilegla kateremu korajžnemu slovenskemu junaku. Skrbele bomo, kolikor mogoče, da bo dobil vsak slovenski vojak kaj toplega perila. Večkrat se tudi sliši, kako slovenski fantje voljno prenašajo vojskine težave. Pa vse, dragi fantje, zakaj? Zato, ker me slovenska dekleta in žene nikdar ne pozabimo moliti za vas. Tako pa, korajžni slovenski fantje in možje, le z velikim veseljem nad sovražnika, da se prej snidemo v prekrasni zeleni Slovenski Štajerski. Onim junakom, ki se pa ne vrnejo v domovino, pa na veselejšo svidenje v nebesih! Sprejmite slovenski fantje in možje najiskrenejše pozdrave od posavskih deklet in žen!

V Ljubljani so v tamošnjih vojaških bolnišnicah umrli naslednji slovensko-štajerski vojaki: Fr. Cotrečnik, delavec iz Donavice na Gur. Štajerskem, Ivan Bračko in Jožef Unger iz radgorske okolice, Marko Rogina od Sv. Antona na Pohorju in Anton Kunst iz Pišec pri Brežicah.

* **Umetni udje za vojaške pohabljenec.** Vojno-ministrstvo je že v lanskem letu določilo nabavo umetnih udov, kot rok, nog itd. za v vojni pohabljenec vojaške osebe. V dotičnem odloku se določa, da dobe vse v vojski pohabljenec vojaške osebe na račun vojne uprave umetne ude. Stroške za vsa nadaljna popravila pa mora vsak sam trpeti. Za nabavo umetnih udov za vojaške pohabljenec je določena najvišja svota za posamezno osebo znesek 250 kron. K umetnim udom je prištevat tudi nabavo posebnega oblačila za pohabljenec, nabavo berčelj, umetnih oči, ušes, čeljusti, zobov, klnih pasov itd. Vojno ministrstvo je pa sedaj še tudi določilo, da se sme uporabiti za nabavo umetnih udov za posamezno osebo še tudi višji znesek, kakor določena vsota 250 kron, za slučaj, če bi ta vsota ne zadostovala. Toda v takem slučaju bi moralo vojno ministrstvo dovoliti višji, kakor postavno določeni znesek po 250 kron. Nadalje se določa, da se vojaških oseb, ki potrebujejo umetnih udov, ne sme poprej superarbitrirati, dokler niso dobile umetnih udov in dokler niso popolnoma izsolane, oziroma izučene za nov poklic.

* **Vpoklic črnovojnikov** preložen od 6. na 15. decembra. Črnovojnikom letnikov 1872, 1873, 1875 in 1896, ki so bili pri zadnjih nabiranjih spoznani sposobnim in so bili za danes, dne 6. decembra v poklicani, še ni treba ta dan v vojaško službo, ampak še le dne 15. decembra. Vlada je ta termin preložila, ker se je vreme zadnje dni tako ugodno obrnilo, da se še lahko opravljajo nujna dela na polju. Ako pa se je kateri črnovojnik teh letnikov kljub novi vladni odredbi prijavil v vojaško službo, se ga na njegovo željo pridrži v aktivni službi, ali pa se mu da do dne 15. decembra dopust.

* **Začasno oproščenje kmetovalcev in gozdarjev.** C. kr. poljedelsko ministrstvo razglasa: Po novih naredbah c. in kr. vojnega ministrstva so od sedaj naprej za rešitev prošenj za začasno oproščenje glede vseh v kmetijem in gozdarskem poslu delujočih oseb, kakor tudi glede kmetijstva važnih rokodelcev pristojna brez izjeme vojaška poveljstva, če se gre za osebe moštv in za začasno oproščenje v najvišji izmeri treh mesecev. Tozadevne prošnje se naj, presojene od okrajnih oblastnih, pošljejo naravnost vojaškim poveljstvom. Potom poljedelskega ministrstva se naj pošiljajo na vojaška osrednja mesta le take prošnje glede oproščenja gazistov in gazistnih aspirantov, kakor tudi one prošnje, v katerih se predlaga od strani okrajnih oblasti začasno oproščenje čez tri mesece.

* **Bomba padla v cerkev med sv. mašo.** V kapucinski cerkvi v Gorici je nedavno bral kapucin o. Sabas sv. mašo, kateri je prisostvovalo mnogo ljudi. V cerkev je nenadoma udarila sovražna bomba, ki je padla med moleče vernike. Kapucin je takoj hitel ranjenec na pomoč. A med svojim samaritskim delom je bil kapucin zadet od kosa druge sovražne bombe in težko ranjen.

* **Pojem našega štirimilijardnega tretjega vojnega posojila.** Marsikdo, ki je čital, da znaša naše tretje vojno posojilo štiri milijarde, ve sicer, da je ta svota velikanska, nima pa pravega pojma o velikosti te svote. Če bi hotel eden sam človek prešteti to-le svoto in če bi prešel v vsaki minuti 100 bankovcev po 1000 K, bi rabil 27 dni in 2 minuti, predno bi — preštel svoto štirih milijard v samih bankovcih po 1000 K. Za prevažanje svote štirih milijard, obstoječe iz samih tisočkronskih bankovcev, bi se rabilo 9 železniških vagonov.

* **Pošta za Božič in Novoletno.** Da se omogoči pravočasno odpošiljanje zasebnih pisem, dopisnic i. t. d. na poštne uradih o božičnih in novoletnih praznikih, se priporoča, da izroča občinstvo zasebna pisma, dopisnice itd., ki niso pisane v slovenskem ali nemškem jeziku, tukajšnjemu glavnemu poštnemu uradu, ne pa onemu na kolodvoru.

* **Zvišanje poštne pristojbine v Avstriji.** Ker so v trgovinskem ministrstvu končana vsa predela, ki se tičejo zvišanja poštne pristojbine v Avstriji, je pričakovati s 1. januarjem 1916 zvišanje poštne pristojbine za 35 odstotkov in sicer za pisemske in denarne pošiljke ter za poštne zavoje. Od zvišanja poštne pristojbine bodo izvzete tiste poštne pošiljke, kojih pristojbina je bila pred šestimi leti določena v mednarodni poštni pogodbi v Bernu na Švicarskem, t. j. poštne pošiljke in brzojavke v inozemstvo.

* **Vprašanje.** Kakor kaže, mnogi posestniki letos ne bodo mogli v zemljo spraviti zimskega zita. Ali ima znabiti kateri cenjenih sodelavcev našega „Slovenskega Gospodarja“ prakso v tej stvari? Nekateri posestniki nameravajo semensko pšenico namočiti v vodi, ko začne kaliti, jo izpostaviti mrazu, in tako zrno potem v zgodnji spomladi sejati. Ali je kaj upanja, da bi se ta poskus obnesel? Za dobrohotni odgovor v naprej iskrena zahvala!

* **Deželni prispevki za vzdrževanje okrajnih cest.** Deželni odbor bo nakazal te dni okrajem 30% prispevke za okrajne ceste za leto 1914. Ostalo svoto bo deželni odbor nakazal, kakor hitro bodo sklenjeni računi glede deželnih dohodkov. Opozorjamo še enkrat okrajne zastope, da za leto 1915 še ni določena nobena svota za ta namen.

* **Bikorejske zadruge na Sp. Štajerskem.** Poljedelski minister je obljubil poslancu dr. Verstovšku, da bo ministrstvo v kratkem izplačalo podpore za bikorejske zadruge, katere so se za leta 1913 in 1914 dosedaj zadrževale. Ta državni prispevek znaša za zadruge, ki so večinoma na Sp. Štajerskem, blizu 34.000 K.

* **Viničarski tečaj v Mariboru.** Štajerski deželni odbor razglasa, da se bo vršil tudi v prihodnjem letu tečaj za viničarje na deželnih sadjarskih in vinarskih šolih v Mariboru. Tečaj, v katerega bo sprejetih 14 viničarskih sinov in sinov posestnikov, se prične dne 15. februarja 1916 in bo trajal do 1. grudnia 1916. Tzadevne, koleka proste prošnje je vložiti do 10. januarja 1916 na štajerski deželni odbor.

* **Najvišje cene za vino.** „Wiener Neue Weinzeitung“ poroča: Od resne strani izvemo, da je dunajsko namestništvo ukazalo okrajnemu glavarstvu v Retzu, naj v svojem okraju pazi, da producenti ne bodo zahtevali za vino cen, katere ne stoji v soglasju s pravo vrednostjo. Po dogovoru s krajevnimi strokovnjaki bo okrajno glavarstvo določilo ceno novega vina s 60 K. List pravi: Beležimo to govorico z vsemi pridržki, ker smo mnenja, da se bodo take odredbe, ki bodo imele nedogledne posledice za producente in trgovce, izdale šele po temeljitem premisleku in ne samo za posamezne okraje. — Dunajska „Zeit“ izve, da vlada že več časa pozorno zasleduje vinske cene. S krajevnimi odredbami v vinskih krajih hoče spraviti v soglasje zahteve producentov z njihovimi dejanskimi produkcijskimi stroški in tako preprečiti, da vinske cene ne rastejo brez konca in kraja.

* **Znižanje cen za orehe.** Ker je došlo iz Bolgarije večje število železniških vozov, natovorjenih z orehi, so že pričele padati cene za orehe.

* **Zvišanje določene mere ovsa za žrebec.** Da se erarični žrebeci, ki se nahajajo v zasebni oskrbi, ohranijo v polni svoji moči, je oblast dovolila, da se jim sme, 14 dni pred pripuščalno dobo pričenši, dati po 5 kg ovsa na dan in sicer toliko časa, dokler skačejo. Po dokončani skakalni dobi dobivajo zopet oves v skrčeni izmeri.

* **Naznanilo konj in vozov.** Ministrstvo za deželno brambo je odredilo predpriprave za klasifikacijo konj v letu 1916, ki se prične dne 15. februarja. V to svrhu so dobili župani nalog, da popišejo, koliko konj se nahaja v občini. Ob tej priliki se morajo po občinah sešteti tudi vozovi in dvokolnice. Popis

konj in vozov se mora vposlati okrajnemu glavarstvu do dne 31. decembra.

* **Denar iz železa** — v Avstriji. Slično, kakor v Nemčiji, bo tudi avstrijska vlada začela kovati denar iz železa in sicer 20 vinarske novce.

* **Fino pecivo na Ogrskem** je šele sedaj prepovedano. Ogrska vlada je odredila, da na Ogrskem od 10. decembra naprej peki ne smejo več peči finega drobnega peciva.

* **Zasega krompirja v Nemčiji.** Nemška vlada je zasegla vse zaloge krompirja v Nemčiji.

* **Kako zboljšaš slab petrolej.** Večkrat se prigodi, da se dobi slab petrolej, ki gori prav slabo. A temu odpomore enostavno na ta način, da vržeš v petrolej nekaj zrn navadne kuhinjske soli.

* **Kako se varujemo ozeblin in njeno zdravljenje.** Dr. Ernst Pribram opozarja v dunajskem zdravniškem listu na staro ljudsko zdravilo pri ozeblinah, na mazanje nog z lepom (limom). To zdravilo smatra zdravnik za zelo valžno in koristno našim vojakom na bojiščih, posebno onim, ki se imajo že sedaj bojevati z mrzlim vremenom. Izkušnje so pokazale, da lep deluje uspešno kot branilo proti ozeblinam, pa tudi kot zdravilo daje ozeblim udom vidno boljše. Da se zabrani ozeblina na prstih, je treba namazati plateno cunj po eni plati z gostim, gorkim mizerskim lepom in jo oviti še gorko okoli noge, posebno okoli prstov. Čevlji se obujejo navrh. Noge ostanejo lahko več tednov v tej obvezi; kadar jo je odstraniti, začne gorka kopeli. Takisto se napravi pri drugih, proti mrazu občutnih in ozeblim udih. Ker pa se lim sčasoma zelo strdi v mrazu, priporoča dr. Pribram sledečo zmes: 300 g glicerina, 350 g vode in 150 g lima; še bolj je: 150 g želatine, 150 g glicerina in 300 g vode. — Med našim slovenskoštajerskim ljudstvom je lim že od nekdaj udomačeno zdravilo zoper ozeblino.

* **Ohlačite se gorko na potovanju po železnicah.** Promet na železnicah je letošnje zimo posebno radi tega nedostajnejši, ker se iz prometnih ozirov letos ne morejo deliti vlaki, da bi se bolje pregreli, kakor se je to delalo pri zelo obljudenih brzih in osebnih vlakih druga leta. Izredna dolgotrajnih razdeljenih vlakov pa ima to hibo, da se pri najbolj-ši kurilni napravi včasih kupeji ne morejo pregreti zadostno. Zato se priporoča potnikom prav nujno, da se na potovanjih po železnicah dobro oblečejo, da bodo varni pred posledicami te popolnoma nedostatne kurjave.

* **Brat brata po nesreči ustrelil.** V Vrhpolju na Hrvaškem je 12letni deček (Ante Bauer) vzel izpod strehe nabito puško in šel z njo po lestvi dol. Na lestvi je pa plezal tudi njegov mlajši brat, desetletni Josip Bauer. Puška se je nenadoma sprožila in strel je zadell mlajšega dečka v glavo, tako da je bil takoj mrtev.

* **Otrok, ki ima dva nosa, dvoje ust in štiri oči.** Posestnikova žena Neža Gnezda iz Jeličnega vrha štev. 14 pri Idriji na Kranjskem je porodila dne 4. t. m. otroka moškega spola, ki ima dva nosa, dvoje ust in štiri oči. Drugače je dobro razvit in normalen. Celotno ima eno in je glava precej debela. Krstili so ga za Nikolaja. Otrok še živi in se nahaja v deželni bolnišnici v Ljubljani.

* **Dijaški kuhinji v Mariboru** so darovali: gg. dr. Karl Glaser 10 K, profesor Ivan Vreže K 5.—, dr. Pavel Turner K 10.— (vsi mesto venca na grob umrlega Sr. Stegnarja), preč. gg. župniki Fr. Ogriček K 4.—, Josip Čede K 6.—, Pankracij Gregore K 6.—, Franc Bratušek K 4.—, Franc Segula K 5.—, preč. g. kaplan Josip Ozimič K 5.—, Mohorjani župnije Sv. Križa pri Ljutomeru K 30.— (po preč. gosp. župniku Josip Weixlu), sl. Okrajni odbor Šmarje pri Jelšah K 60.—, gospod Jakob Kovačič, učitelj pri Sv. Trojici v Slov. dorcih K 5.—, Neimenovani K 2,40 Vsem darovalcem srčna hvala!

* **Božične in novoletne razglednice** v veliki izbiri se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Dopisi.

* **Maribor.** Dne 2. decembra je umrl tukajšnji hišni posestnik Vinko Huber v visoki starosti 87 let.

* **Maribor.** Manj premožni ljudje iz mesta Maribor dobijo petrolej po nižnji ceni 60 v liter. Kdor hoče imeti ta petrolej, mora zahtevati na magistratu petrolejske nakaznice, ki se dobijo v uradni pisarni na rotovžu vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne.

* **Maribor.** Od 1. decembra naprej se izplačujejo preskrbovalne podpore na tukajšnji davkarji samo enkrat v mescu. Dosedaj so se te podpore izplačevale dvakrat mesečno.

* **St. Ilj v Slov. gorici.** Od nedelje, dne 5. do večer, dne 8. decembra so se v naši župnijski cerkvi vršile duhovne vaje za dekleta. Udeležba je bila vse dni izredno lepa. Slovesnost se je zaključila na praznik Brezmadežnega spočetja, dne 8. decembra popoldne s sprejemom novih članic v Marijino družbo.

* **St. Ilj v Slov. gor.** Stražmojster V. Wressner, dolgoletni tukajšnji deželni vinorejski instruktor, ki se nahaja že od početka vojske na bojišču, je bil pred kratkim v drugič odlikovan. Prvokrat je dobil srebrno hrabrostno kolajno, sedaj pa srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne kolajne. Odlikovanje je doma iz Svečine.

* **Sv. Andraž v Slov. gor.** Zopet nam je vzela grenka smrt pridnega, poštenega mladeniča, korporala Jožefa Kvar, doma iz Hvalatinjce. Kvar je bil 25 let star. Bojeval se je hrabro proti sovražniku že

celih 14 mesecev. Bil je lahko ranjen v desno roko in sicer dne 19. septembra 1914 na srbskem bojišču. Na to je bil tri tedne na dopustu. Ko se je poslavljaj v drugič na bojno polje, so bile njegove besede: „Srečno zlati oče in mati! Srečno, draga brata in sestre! Srečno, ti zlata moja rojstna hišica! Bog ve, ali te vidim še kedaj ali ne. Sv. Jožef, moj patron, spremljaj me na bojnem polju in pripelji me v naročje mojih domačih!“ A usoda je hotela drugače. Ni nam bilo dano, se več videti v tej solzni dolini. Sovražna krogla je uničila dne 9. oktobra mlado življenje na bojnem polju. Bog daj, da se vidimo tam, kjer ni ločitve in ne solza. Bodi ti, dragi Jožef, tuja, belgrajska zemlja lahka!

* **Sv. Anton v Slov. gor.** Zopet je došla žalostna novica z južnega bojišča, da je daroval svoje mlado življenje za cesarja in domovino Janez Hvalič iz Andrenjce. Bil je na patrolji, a v hipu prileti že neka granata ter je bilo njegovo mlado življenje uničeno. Kot fant je bil zelo treznega in pridnega značaja, bil je povsod zelo priljubljen. Predragi tovariši! Ni te več med nami, padel si kot žrtev, a mi ti prisegamo, da se maščujemo naš sovražnikom do zadnjega moža. Tebi, junaški mladenič, bodi daljna tuja zemlja lahka! Žalujoci materi ter bratu, kateri se tudi nahaja v bojni črti, naše iskreno sočutje! — Tvoji slovenjegoriški bojni tovariši.

* **Sv. Benedikt v Slov. gor.** Pred kratkim smo poročali, da je na južnem bojišču, zadet od sovražne kroglice, umrl častne smrti za cesarja in domovino vrl mladenič Karol Fekonja iz Trotkove. Te dni so stariši dobili od polkovnega poveljstva njegove reči, med drugim njegovo beleznico (notico). V njej je rajni imel mal vojaški molitvenik poleg nekaterih svetih podob in 52 K denarja. Dva bankovca po 20 K in druge po 2 K. Knjižica in denar je preluknjani, razcefran od sovražne kroglice in krvav, rudeč od srčne krvi. Knjižico je nosil v sukninem žepu na prsih in nad srcem, kamor ga je krogla zadela. Žalosten sicer, a lep spomin imajo stariši, ki jih še bo leta in leta spominjal na dobrega in hrabrega sina. Bog jih naj tolaži in zavest, da je sin umrl za cesarja in za dom in Bog jim naj ohrani drugega sina, ki se istotako nahaja na južnem bojišču in strelja na polen-tarje. — Dne 29. in 30. novembra so trije kralovski zvonovi zopet mlo peli v slovo. Zopet vojaku, zopet enemu iz Trotkove. Dne 28. novembra namreč je v Inomostu v bolnišnici umrl vsled rane v nogi, prizadete mu od sovražne granate pri izvrševanju njegovega poklica in sicer v kovačnici Marko Mrzel, v obče spoštovani, priljubljeni kovač iz Trotkove, mož krščanskega življenja. Vnet častilec presv. Srca Jezusovega je bil skoro vsaki prvi petek pri sv. zakramentih. Ker je bil Jezusu ljub, zato je hotel ga vzeti k sebi, da mu prihrani nadaljne križe in težave te strašne vojske, ki se čakajo nas, ker ga je hotel kot svojega zvestega služabnika počastiti že na tem svetu, zato mu je dal umreti častne smrti za cesarja in domovino. Zena in dva nedorasla otroka žalujejo za očetom, ki ga več nazaj ne bo. — Po dolgi, mučni boleznici je dne 1. decembra v Benedičkem Vrh-u umrla vdova Marija Mikl iz velespoštovane Miklove hiše. Trije sinovi so pri vojaki, za enega več ne vedo, kje da je. Trije sinovi vojaki in nek drug sorodnik, tudi vojak, so nosili krsto izpred domače hiše k večnemu počitku položiti mater v hladen grob. Naj v miru počiva!

* **Sv. Benedikt v Slov. gor.** Dne 2. decembra smo imeli v bližini cerkve ogenj. Ob 11. uri dopoldan je začelo goreti pri Jagričevih, ki so bili poprej nekda na Drvanjšekovem posestvu in v svoji hiši večkrat pogostili duhovnike. Zažgal je deklin otrok. Zakuril si je fantek na gumni, češ, saj sem samo eno špico vujžga, pa je že gorelo. Zgorelo je gospodarsko poslopje in streha raz hiše, živino in zrno so rešili. Dvojna nesreča, prvič glede zime in drugič glede sedanje draginje in pomanjkanja delavcev. Hudo prizadeti družini naše sožalje!

* **Kapela.** Življenje dal za domovino Franc Klemenčič, posestnik v Boračovi pri Radgoni. Prideljen je bil pionirskemu oddelku. Dne 8. avgusta 1915 je bil pri Soči zadet v srce od kroglice zakletega Italijana. Kot mladenič je bil izvrsten cerkveni pevec, in še kot mož do časa vpoklica. Nemila usoda ga je zadela po petdnevem, neprestanem junaškem in trudnem boju. Bodi mu zemlja lahka! Za njim žalujejo stariši in žena s sinčkom, kateri se je rodil na dan očetove smrti.

* **Kapela.** Ludovik Zver piše iz ruskega ujetništva (mesto Aleksandrovsk, Gruševskij) dne 19. avgusta svoji materi v Norički vrh: „Draga mati! Najprej Vas vse skupaj pristrčno pozdravljam in Vam naznanjam, da sem prvo Vašo karto dobil. Jako me je razveselila. Mislim sem, da mojih kart ne dobivate, ker mi tako dolgo niste na nobeno nič odgovorili. Jaz sem sploh prvi izmed vseh, kar nas je tukaj znancev, dobil glas z doma. Drugi še nebeđen. Javljam Vam, da sem hvala Bogu še precej zdrav, samo dolgčas mi je pač še. Zda na stare dni sem postal celo rudar. Kopljemo premog antracit. Tako vsaj nekaj zaslužim, da imam za tobak. Domov pa bi vendarle rajši šel, kakor pa samo gledal. Morebiti se skoro vidimo. Malika naj potrpi, ko pridem nazaj, bo že boljše. Pisal sem že večkrat, pa ne vem, če je dobila moje liste. Mala dva mi bosta že naproti prišla, tako bosta, mislim, znala že hoditi. Pozdravljam tudi sestro, vse znance in prijatelje, ki so mi poslali pozdrav, posebej še Gomzeka in Basanuleka. Naj

prihrani nekaj, skoro bo leto, kar ga nisem več pil. Zalostno godovno bom obhajal letos. Ostanite zdravi vsi do svidenja!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Vrli Mohorjani naše župnije so letos darovali za dijaško kuhinjo lepo svoto 41.46 K. Od te svote se je 30 K poslalo dijaški kuhinji v Maribor in ostanek 11.46 K dijaški kuhinji v Celje. Gotovo bo ta blag dar ubogim dijakom jako dobro došel.

Ljutomer. V Šalincih je umrl Martin Karba, vrli mož, star čez 88 let, oče gospe dr. Lebarjeve in brat nedavno v Babincih zvečenega Jožefa.

Mala Nedelja. Kmetijska podružnica bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 12. decembra, ob 8. uri zjutraj, po rani službi božji, v šolskih prostorih. Pobirala se bo udnina in sprejemali novi udje za prihodnje leto. Vsi posestniki in posestnice cele župnije Mala Nedelja se uljudno vabijo, da pristopijo kot člani v obilnem številu.

Celje. Praporščak dr. Radovan Brenčič je na južnem ujetništvu prišel v italijansko ujetništvo. Svojim domačim je brzojavil, da je zdrav.

Galičija. Tukaj bodo od dne 12. do dne 19. t. m. duhovne vaje pod vodstvom č. gg. misijonarjev iz Celja. — Na goriški fronti sta padla brata Alojzij in Ljudovik Smrečnik; srečno sta prestala vse težave na gališkem bojnem polju, sedaj ju je zadela laška granata. Naj v miru počivata! — Janez Doler, posestnik na Zavrhu se je vrnil iz goriškega bojnega polja; izgubil je levo oko. — Ljudje sp si zelo v skrbeh radi kruha, ker na mnogih krajih zaradi izredno neugodnega vremena v jeseni niso mogli sejati niti enega zrna ozimne. Veliko fiziola je v vednem deževju segnilo, tudi krompirja še niso zamogli povsod spraviti.

Sv. Jurij ob Taboru. Vojno poveljstvo na južnem bojišču je podelilo korporalu Francu Grašinaru radi hrabrosti pred sovražnikom bronasto svetinjo. Franc Grašinar je značajan mladenič, doma iz naše župnije. Vsled svoje vstrajne delavnosti in hrabrosti dela čast vsem vojskujočim se tovarišem, posebno še slovenskoštajerskim junakom. Grašinar je bil na Doberdobski planoti dne 11. novembra ranjen. Vsi mu želimo kmalu krepkega zdravlja!

Smartin pri Slov. Gradcu. Leopold Gams piše z italijanskega bojišča svojim domačim: Naznam vam, da sem bil čudežno obvarovan gotove smrti. Bil sem v kritju. Dež je bil, kakor da bi škaf obril. — Jaz sem imel pokrito kritje. Dež je odnehal, Italijan pa pričel. Vrgel je granato v sosedno kritje in ga čisto razbil. Čez nekaj časa mi nekaj pravi, idi ven. Jaz stopim ven par korakov na stran in že je bilo moje kritje čisto razdejano. Jaz pa sem ostal lepo obvarovan zunaj. Priporočil sem se Mariji in ona me je res varovala. Italijan pa je bil te dni zopet močno poražen; sedaj je kar tih. S tisočimi pozdravi vaš Leopold.

Rajhenburg. Dne 2. decembra ostane našim faranom, posebno pa šolski mladini, v neizbrisnem spominu. Ob 8. uri se je vršila slovesna služba božja ob navzočnosti zastopnikov občin in uradov, požarne brambe, učiteljsva z učenci vseh treh šol, rajhenburške, blanske in Sv. Antona, ter obilo vernega ljudstva. Med sv. mašo se je prepevala Schweitzerjeva latinska maša „Angelja varuha“ — Schutzengelmesse. — Med sv. mašo se je nabralo po cerkvi za vojaške III. zbora in ranjenec 60 kron. Ob koncu cerkvene slovesnosti je povzdignila domovinsko čuvstvo navzočih mogočna cesarska pestem: Bog ohrani! V besedah: Živi cesar, domovina, večna lode Avstrija, je pač vsjako srce zatrdilo slabje neomajeno prepričanje, da nam bo Bog ohranil cesarja in domovino zdaj v tem boju zmagovalno, in osramotil naše sovražnike. — Kaj ljubka in nežna je bila prireditev, ki jo je imela šolska mladež v III. razredu rajhenburške šole. Ti odlični, lepi in mikavni gastopi mladih domoljubov! Hvala gre vsem požrtvovalnim učiteljem, da so znali v otroških dušah pravi smisel in pravo ljubezen za delo v blagor domovine! Škoda, da ni bilo več starišev navzočih pri tem! Bi se bili čudili, kako lepo, kako s čutom in s kako prepričevalnim in odločnim nastopom so izražali mali in večji učenci svojo ljubezen do cesarja in do Avstrije in do slovenske domovine, in kako lepo so zapeli nekaj pesmic! Zeleti bi bilo, da bi se ob podobnih prilikah razširile meje šolskih prireditev, da bi tako ne samo nekateri zastopniki starišev, ampak vse ljudstvo spoznalo in videlo, kako ljubijo cesarja njihovi — mali. — Kje bi se lahko vršile podobne slavnosti, ve vsak Rajhenburžan.

Zadnja poročila došla v četrtek, 8. in 9. dec. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 8. decembra.

Rusko bojišče.

Severno-izhodno od mesta Čartorysk so pregnale avstrijske domobranske čete močnejše ruske poizvedovalne čete.

Sicer nič novega.

Italijansko bojišče.

Artilerijski boji ob soški bojni črti so bili včeraj, dne 7. decembra, živahnejši, kakor v zadnjih dneh. Popoldne je sovražnik napadel severni del Doberdobske gorske planote. Proti gori Sv. Mihaela je prodirala italijanska infanterija v gostih množinah. Na severnem pobočju te gore se ji je posrečilo udreti v eden del naše bojne črte. S protinapadom v srditem rocnem metanju so si naše čete zopet popolnoma priborile nazaj svoje strelske järke; v ostalem je pa odbil naš ogenj sovražni naval, pri čemur so imeli Italijani zelo težke izgube. Tudi na ozemlju pri Sv. Martinu se je izjavilo več sovražnih sunkov.

Več italijanskih torpedovk je ponoči obstreljevalo Sestljan (Sistiana).

Srbsko bojišče.

Naši napadi na črnogorske postojanke severno od mesta Berane so bili uspešni. Na več točkah smo zavzeli z naskokom sovražne črte.

Peč (Ipek) je očiščen od sovražnika. Naše čete so uplenile 80 topov, 160 municijskih vozov, 40 avtomobilov, 12 prevoznih poljskih peči, nekaj tisoč pušk in mnogo drugega vojnega gradiva.

Število včeraj, dne 7. decembra, ujetih sovražnikov armade generala pl. Kövesa znaša zopet več kakor 2000 mož, med temi se nahaja 300 črnogorskih vojakov.

Arnavti so se povsod udeleževali bojev proti ostankom srbske armade.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Naš podmorski čoln potopil italijansko križarico.

Dunaj, 8. decembra.

Naš podmorski čoln je dne 5. decembra ob 10. uri predpoldne pred Valono (ob albanski obali) z 2 nabojema potopil malo italijansko križarko.

Mesto Peč in Djakova zase-deni.

Avstrijske čete so dne 7. decembra ukorakale v mesto Peč v Črnigori. Bolgari pa so dan poprej zavzeli mesto Djakova. Pri Peči so naši ujeli 1250 Srbov in uplenili 6 topov.

Bolgari zavzeli Debar in Resno.

Iz Sofije se dne 6. decembra uradno poroča, da so Bolgari dne 4. decembra v vročem boju zavzeli mesto Resna (severoizhodno od Bitolja). Isti dan je bolgarska kolona, ki prodira iz Kičeva, zavzela mesto Debar ob albanski meji (severno od Ohrida). — Bolgarski plen je bil v Debarju izredno velik: 1000 pušk, 120 zabojev patron in 22 zabojev brezdimnega smodnika. V Debarju so Bolgari našli veliko taborišče avstrijskih ujetnikov. Ti reveži že 10 dni niso dobili nikakega kruha. 80 ujetnikov je bilo že napol mrtvih. Bolgari so jim podali takoj zdravniške pomoči in živeža.

Bolgari zasedli Ohrido

Sofija, 8. decembra.

V mestu se je razglasilo, da so bolgarske čete razun Bitolja in Debarja zasedle še mesta Ohrida, Krivolak, Negotin in Kavadar v južni Macedoniji.

Francosi se umikajo.

V južni Macedoniji so bolgarske in naše čete Francoze in Angleže grozile obkoliti. Osobito v prostoru med Črno in Vardarjem je postal položaj francosko-angleških čet tako opasen, da so se morale iz tega ozemlja umakniti proti grški meji. Naklep Angležev in Francozov, hleti pobitim Srbom na pomoč, se je torej popolnoma ponesrečil.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 8. decembra.

Bolgarske čete na obeh straneh Vardarja nadaljujejo zasledovanje Francozov. Naši so zasedli železniško križišče Demir-Kapu in stojijo tudi 12 km izhodno od tega mesta. Bolgarske čete so vas Grabica od treh strani obkolile. Tukaj je prišlo do vročega boja, ki je trajal do polnoči. Bolgarska kolona je napadla francoski bataljon v vasi Petrovo južno od železniške postaje Hudova in ga je z bajonetnim napadom razpršila ter se popolnoma polastila bataljonskega taborišča.

Bolgarske čete, ki se borijo južno od Mitrovice, so prodrle na južni strani mesta Kosturino ter so na

celi črti napadle Angleže in Francoze. Ujetih je bilo 114 Angležev, uplenjena pa 2 topova, 2 vozova za strelivo in 1 strojna puška. Boji so zelo srditi.

Cete, ki so prodirale od Kičeva in Bitolja proti Ohridu, so že došle v Ohridsko dolino in so zasedle mesto Ohrida. Na srbsko-črnogorski meji zbirajo naši sedaj velikanske množine vojnega plena. Pri Djakovu smo uplenili 18 topov, 100 vozov s strelivom, 15 avtomobilov in mnogo drugih vozov z vojnim gradivom itd.

Grčija ostane nepristranska.

Kralj Konstantin se je napram dopisniku lista „Assoziated Press“ izjavil med drugim sledeče: Grčija ostane nepristranska in se ne bo pridružila ne četverosporazumu in ne Avstriji in Nemčiji. Kralj je rekel, da zastavi svojo besedo, da grška armada četverosporazumovih čet ne bo napadla, ako četverosporazum obljubi, da se bodo njegove čete, ako bodo pognane na grško ozemlje, spravile zopet na ladje in se bo balkanska zadeva smatrala kot rešeno. Grki bodo četverosporazumove čete v tem slučaju tako dolgo ščitili, dokler se iste ne bodo vkrcale. Grčija pa svojih čet ne bo odpoklicala iz Soluna in se tudi ne bo ne s silo in ne z laskavami obljubami dala spraviti s pota svoje nepristranosti.

Sv. Oče o miru.

V tajnem posvetovanju papeža z vsemi svojimi kardinali je sv. Oče Benedikt XV. zopet povzdignil svoj glas za mir ter vspodbujal k molitvi, da se naredi konec krvavi vojski. Pritoževal se je tudi čez položaj, v katerem se nahaja papež, ker mu je Italija vzela državo in ga oropala popolne svobode. Vsled tega so morali odpotovati z njegovega dvora zastopniki nekaterih držav, vsled tega je tudi njegovo občevarje z drugimi državami ovirano.

Listi italijanske vlade se pritožujejo, da je papež tako ostro nastopil proti Italiji ter hinavsko obžaljuje, zakaj niso prišli tudi avstrijski in ogrski kardinali v Rim, ker bi se s tem Italiji dala prilika, da se pokaže tudi proti tujim cerkvenim knezom prizanesljiva.

Ogrski državni zbor o miru.

V ogrski državni zbornici je poslanec grof Karolji vprašal, kaj se naj sedaj zgodi, ko smo na celi črti zmagoviti. Ni slabost, ampak zavest moči, ako sedaj vsak omikan človek želi, da se naredi konec sovražnemu krvoprelivanju. Na to je odgovoril ministrski predsednik grof Tisza in rekel:

Kar je grof Karolji rekel o miru, je zelo resnično. Kljub temu obžalujem, da je to rekel, ker bo pariško-londonsko in rimsko časopisje pisalo, da se je ogrski državni zbor izjavil odločno za mir, čeprav je grof Karolji rekel, da moremo nadaljevati vojsko, da bodo tudi naši sovražniki zaželeli po miru. Na Ogrskem ni nobenega človeka, ki bi želel prej miru, dokler ni naša varnost za bodočnost popolnoma osigurana. Kdaj se bo sklenil mir, to je popolnoma odvisno od naših sovražnikov. Čimprej pridejo do prepričanja, da je vsako nadaljnje krvoprelivanje brez pomena in zločinsko.

Koledar za slovenske vojaške leto 1916 je letos gotovo najbolj in čast najbolj primeren slovenski koledar. Obsega tudi te zadnje 4 mesece letošnjega leta. Krasi ga lepa slika cerkve. V koledarju najdeš 10 strani molitev, ki so primerne za vojaške na bojišču. Razven tega te ta koledar podučuje o pomenih dužin, o penzijah vdov in sirot, o penzijah invalidov i. t. d. Ob koncu ima tudi vzorce za prečanje na razne vrste v zadevi podpore in penzij. Koledarja se je dozdaj razpečalo med slov. vojskomo že 10000. To kaže, kako je prijubljen vojskom na fronti, ki ga enkrat vidijo, si ga gotovo nadeže in ga težko pričakujejo. Stane pa s poštnino vred 1 K; brez poštnine 10 v nanj. Narčni in dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, r. z. z n. z., naznanja cenj. občinstvu, da radi sklepanja letnih računov od 24. decembra 1915 do 12. januarja 1916 blagajna ne bo odprta. Prvi uradni dan po Božiču bo torej šele 12. januarja 1916.

Sv. Duh na Stari gori. Gotovo je, da spada duhovski sejm med najboljše v celi okolici. Naznanja se torej, da se vrši na Lucijino dne 13. t. m., zopet, kakor kramarski tako tudi živinski sejm. Kupci in prodajalci se v najboljšem številu prav uljudno vabijo. 736

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, r. z. z n. z., bo obrestovala od 1. januarja 1916 naprej do preklica hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 4%. — Načelstvo. 735

Dobrodoča trgovina

v St. Ilju v Slov. gor. se da s 1. januarjem 1916 poštenemu trgovcu ali trgovki v najem. Trgovina je blizu cerkve. Pogoji izredno ugodni. Več se izve pri načelniku Posojilnice vlč. g. župniku Evaldu Vračko, ali pri županu g. Thalerju. 735